

Skadedjur

Skadedjur och ohyra kan vålla stor ekonomisk skadegörelse genom angrepp på exempelvis livsmedel, textilier och trävaruprodukter. Smittspridning genom ohyra och skadedjur har tidigare haft stor betydelse för uppkomsten av epidemier. Förbättrad hygien och råttssäkring av byggnader har minskat skadedjurens betydelse som smittspridare avsevärt.

Skadedjur eller ohyra

Om djur ska betraktas som ohyra eller skadedjur avgörs inte av arten utan av mängden och platsen de uppträder på och om de kan orsaka skada och olägenhet för människors hälsa där de befinner sig. Till ohyra kan räknas mjölbagg, ängrar, myror, silverfiskar, getingar, flugor, kackerlackor med flera. Till skadedjur hör möss, råttor, sorkar, lämlar, kråk- och måsfåglar, vissa duvarter samt vilda djur som uppehåller sig i närheten av våra bostäder såsom rådjur, grävlingar samt förvildade katter.

Vilka lagar reglerar skadedjursfrågan i en fastighet?

Enligt miljöbalken (SFS 1998:808) och jordabalken (SFS 1970:994) är det fastighetsägarens ansvar att vidta åtgärder för sanering av ohyra och skadedjur för att undanröja olägenheter för människors hälsa. Jordabalkens kapitel 12 reglerar hyresförhållanden och ansvarsfördelning mellan hyresvärd och hyresgäst. Särskilda bestämmelser om hälsoskydd i bostäder och lokaler som brukas för allmänna ändamål finns i kapitel 9 i miljöbalken.

FAKTA

Mer information om skadedjur och bekämpning:

Bekämpningsmedel och skadedjur, 2002 – Socialstyrelsen

Statens naturvårdsverks föreskrifter om spridning av kemiska bekämpningsmedel (SNFS 1997:2)

Kontakta ditt försäkringsbolag för att ta reda på vilken skadedjurs-/saneringsfirma de rekommenderar

WEBBEN

Kemikalieinspektionen:

www.kemi.se

Socialstyrelsen:

www.socialstyrelsen.se

Naturvårdsverket:

www.naturvardsverket.se

För frågor som rör inomhusmiljö kontakta miljökontoret 0451-26 83 31

Hyresgäster som har problem med skadedjur i bostad eller inom fastigheten ska kontakta värden, förvaltaren eller bostadsrättsföreningens ordförande. Det är fastighetsägaren, förvaltaren eller bostadsrättsföreningens styrelse som har det huvudsakliga ansvaret för ohyra och skadedjurssaneringen. Detta gäller även i de fall där hyresgästen orsakat ohyran. Om hyresgästen inte förorsakat förekomsten av ohyra, kan han kräva ersättning för kostnader han får för åtgärderna att utrota ohyra (12 kap 17 § Jordabalken).

Insekter

Det finns många sätt att bekämpa ohyra. Genom att hålla rent i bostadsutrymmen, lagerlokaler etc. undanröjs mat- och äggläggingsplatser för många insektsarter. Vid större angrepp av skadeinsekter eller skadedjur rekommenderas kontakt med saneringsföretag.

Fåglar

Vid matning av fåglar bör fågelbord eller liknande användas och det är viktigt att hålla rent i området runt omkring. Matning av fåglar är inte tillåtet om det medför olägenheter för omgivningen. Fåglar, som måsar och duvor, kan vid häckningstid och under uppfödning av ungar ställa till problem för boende genom störande läten. Denna period är dock en begränsad tid på året, och i kuststäder kommer problemet med måsfåglar aldrig att försvinna helt. Om det vid en fastighet uppstår större störningar av fåglar är det dock alltid fastighetsägarens ansvar att se över situationen. Fåglarna bör hindras från att ta sig in på till exempel vindar, där de bygger bo och lägger ägg samt förhindras att komma till sina sittplatser på tak och fasader, där de kan ställa till olägenhet för hyresgästerna. Fastighetsägaren bör se till så att bon rivs på tak och i takrännor innan fåglarna har lagt sina ägg. Detta kan behöva ske vid upprepade tillfällen då fåglarna ofta försöker bygga bo på samma plats flera gånger. Bon som tillhör måsar måste vara rivna innan fågelungarna är kläckta eller före den 1 maj, då måsar är fredade. Alla vilda däggdjur och fåglar är fredade enligt Jaktförordningen (1987:905), men viss jakt tillåts under jakttider. I förordningen står under vilka perioder om året som skydds jakt är tillåten för olika fåglar. Orsakas allvarlig skada eller olägenhet av att en fågel byggt bo i hus eller gård, får boet samt ägg eller ungar avlägsnas trots bestämmelserna om fredning enligt jaktförordningen. Avskjutning av fåglar anses i allmänhet endast ha en kortvarig effekt och löser inte grundproblemet.

Råttor och möss

Skadedjur som råttor och möss, undviks genom att fastigheten är råttsäkrad så att gnagarna inte kommer in. Ta bort träd och buskar längs väggarna som ger råttorna skydd och döljer deras hål. Växtlighet gör det också lättare för råttor att ta sig upp på balkonger och därifrån in i bostaden. Soptunnor ska vara hela och soprummen ska vara svåra för råttor och möss att komma in i. Kompostering ska ske i sådana former att råttor och möss inte kan livnära sig på matrester som komposteras. Mat till fåglar bör inte läggas ut på marken, då detta kan dra till sig råttor och möss. Vid användning av fällor för råttor och möss ska dessa vara godkända för användning enligt jaktlagstiftningen för att eliminera metoder som innebär onödigt lidande för ryggradsdjur.

Åtgärder

Städning är en metod som är enkel och ingår i den dagliga rutinen och förhindrar både ohyra och skadedjur.

Sanering med bekämpningsmedel

Bekämpningsmedel som används vid sanering av skadedjur ska vara godkända av kemikalieinspektionen. Sanering på allmän plats måste göras av ett saneringsföretag. Vid sanering med bekämpningsmedel på tomtmark för flerfamiljshus, gårdar till förskolor eller allmänna lekplatser krävs tillstånd från miljökontoret enligt Naturvårdsverket (SNFS 1997:2).

Försiktighetsprincipen enligt miljöbalken innebär att åtgärder ska göras på det minst skadliga sättet för människan och miljön, vilket dock inte gäller för ohyran eller skadedjuret.